

Fremsat den 28. februar 2020 af Rosa Lund (EL), Eva Flyvholm (EL), Pernille Skipper (EL) og Søren Søndergaard (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af en frihedskommission

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2020 at nedsætte en kommission, der skal gennemgå al lovgivning vedtaget siden den 11. september 2001, som har begrænset borgernes frihedsrettigheder, med henblik på at fastslå, om der er sket unødvendige, uhensigtsmæssige eller uproportionale indgreb i disse rettigheder.

Bemærkninger til forslaget

Politikere begrundede ofte lovindgreb i vores frihedsrettigheder med en akut situation og spørgsmål om rigets aktuelle sikkerhed, f.eks. i forlængelse af terrorhændelser. Efter Enhedslistens vurdering mangler vi i debatten en overordnet vurdering af de enkelte lovindgreb og de samlede effekter for retsstaten og frihedsrettighederne.

Siden terrorangrebene i New York og Washington, D. C. den 11. september 2001 er der i Danmark blevet gennemført et utal af lovindgreb, f.eks. hemmelig ransagning, og alle indgrebene havde til formål at bekæmpe terrorisme og organiseret kriminalitet. Den nuværende regering har fremsat fire lovforslag, nr. L 102-105, der udmønter regeringens udspil om tryghed og sikkerhed i offentligt rum. Indholdet af disse lovforslag signalerer, at udviklingen med lovindgreb i vores frihedsrettigheder synes at fortsætte under den nuværende regering. Mange af disse indgreb blev under Folketingets lovbehandling kritiseret af ngo'er, eksperter og oppositionspolitikere for at bryde med grundlæggende frihedsrettigheder som f.eks. ytringsfrihed og for at tage små bidder af det demokrati, det var intentionen at beskytte. I snart 20 år er politiets og efterretningstjenesternes beføjelser og ressourcer vokset, overvågningen af samfundets borgere er øget, og vores ytringsfrihed er indskrænket. Nu er det efter Enhedslistens opfattelse tid til et eftersyn.

Megen lovgivning vedtaget i kølvandet på forfærdelige terrorangreb og voldsomme bandekrige er efter forslagsstillerne vurdering gennemført af regeringen og Folketinget nærmest i blinde og ud fra en følelse af magtesløshed over for terrorisme eller voldsom kriminalitet. Selv hvis man ikke er enig i denne vurdering, må alle kunne se det fornuftige i at evaluere og revurdere de indførte lovindgreb. Særlig når det gælder indgreb, der begrænser vores frihedsrettigheder, er det vigtigt at sikre, at begrænsningen har et fornuftigt formål – at vi giver afkald på frihed for til gengæld at få tryghed og sikkerhed.

Enhedslisten foreslår derfor en kommission, der skal gennemgå al antiterrorlovgivning, bandepakker, antiradikaliseringstiltag og anden lovgivning, der siden den 11. september 2001 er vedtaget i Danmark, og som griber ind i frihedsrettighederne.

Enhedslisten ønsker kortlagt, hvilke lovindgreb der har virket efter hensigten, og hvilke der ikke har virket, og hvor det er berettiget og fremmende for demokrati og frihed, at vi

går den modsatte vej og udvider, styrker eller genindfører frihedsrettigheder.

Nærmere indhold af kommissionens arbejde

Kommissionen skal skabe et overblik over den lovgivning, der i større eller mindre grad har indskrænket grundlæggende frihedsrettigheder, herunder ytringsfriheden og informationsfriheden, forsamlingsfriheden, foreningsfriheden, religionsfriheden, retten til retfærdig rettergang og retten til privat- og familieliv. Kommissionen skal vurdere indgrebenes effekt i forhold til forebyggelse og opklaring af terrorangreb, påvirkning af frihedsrettighederne, herunder såkaldt chilling effect, og proportionaliteten af indgrebene. Samtidig skal kommissionen udarbejde anbefalinger til, hvilke indgreb der kan rulles tilbage eller justeres for at skabe en bedre balance mellem frihedsrettigheder og hensyn til f.eks. borgernes sikkerhed.

Kommissionen skal eksempelvis vurdere reglerne om logning af teledata, PET's adgang til at indhente oplysninger hos offentlige myndigheder, hemmelige ransagninger, åbenhed i retsplejen i forbindelse med retssager om terrorisme, de såkaldte imamlove, straffelovens terrorbestemmelser og her særlig bestemmelserne om billigelse af terror, opholdsforbud, regler om dobbelt straf i bestemte boligområder og tildækningsforbuddet.

Kommissionen skal sammensættes bredt, så der sikres en række forskellige kompetencer. Efter Enhedslistens opfattelse bør der både indgå juridiske kompetencer med fokus på menneskeretten og forfatningsretten, men også politifaglig ekspertise og samfundsvidenskabelige, sociologiske, filosofiske og kriminologiske kompetencer bør være repræsenteret, så det sikres, at overvejelserne forankres i en bred forståelse for konsekvenserne for vores samfund i forhold til, både tryghed, sikkerhed, kriminalitetsbekæmpelse og frihedsrettigheder. Forslagsstillerne finder det oplagt med en hurtigarbejde kommission og foreslår, at kommissionens arbejde finansieres over Justitsministeriets budgetramme.

Forslagsstillerne er indstillet på at gå i dialog om det nærmere indhold og udformning af kommissorium for kommissionens arbejde. Folketingets Retsudvalg skal godkende det endelige kommissorium, ligesom kommissionen skal afrapportere til Folketinget.

Skriftlig fremsættelse

Rosa Lund (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en frihedskommission.

(Beslutningsforslag nr. B 140)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.